

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thronus Dei Maria Deipara

Spinelli, Pietro Antonio

Coloniæ Agrippinæ, 1696

Deipara propter bonum exemplum balsamum aromatizans dicitur, n. 32

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46853)

Auguſt. ſtatu Innocentiae Auguſtinus lib. 5. contra
Johannum cap. 9. Tam ſacra, inquit, orant
ſomnia dormientium; quam vita vigilantium;
 Virginem multo magis dicere poſſumus tam
 ſacraequè dormiendo, ac vigilando fuiſſe.
Serius. vide Suarium tom. 2. in 3. par. diſput. 18.
 ſect. 2.
Deipara 31 Ad contemplationem etiam magnope-
 ſacrarum te confit ſacrarum literarum cognitio, lectio,
 literarum atque meditatio; in quibus Deipara ſe diligen-
 ter exercuit: *Litteras enim Hebraicas* inquit Ce-
 dienus, *ſuperſtitio etiamnum patre loachim d. di-*
ci: cui conſentit Epiphanius Presbyter Con-
 ſtantinopolitanus apud Nicephorum lib. 2. c.
 23. qui etiam addidit fuiſſe eam doctilem, & a-
 manentem doctorem, & in ſacris litteris laboraſſe;
 id quod longè antè de ea docuerat Origenes
homilia 6. in Lucam: *Habebat*: inquit, *Maria*
legis ſcientiam, & erat ſancta, & vaticinia quo-
 tidiana meditatione cognoverat: & Ambroſius
 lib. 2. de Virginitate agens de Deipara: *Tum*,
 inquit, *minus ſola videbatur, quam cum ſola*
effes, nam quemadmodum ſola, cui tot libri adſe-
ſerunt, tot Archangeli, tot Prophetae: Idem lib. 2. in
 Lucam agens de eadem: *Legerat*; inquit, *quia*
Virgo conciperet, ſed non legerat quemadmodum
Virgo generaret: ſic Ambroſius. Ideo ſciſcitatur;
 inquit Beda, *ab Angelo quod in Propheta non*
inuenit: & Auguſtinus ſermone 21. in Natali
 Virginitatis in hunc modum aſſatur: *Reuelue Ma-*
ria prophetica meditationem ſola, cui tot libri adſe-
ſerunt, tot Archangeli, tot Prophetae: *quæ ipſam*
planitudinem paritura et prophetarum, recolo in
libro Iſaie Propheta Virginem, quam legiſti,
gaude, quia tu eſſe meruiſti. Andreas Cretenſis
 in oratione de Annunciatione: *Conſentaneum*
 eſt; inquit, *eam ut poſſet nobilem*, & *Dauis filiam*
aiſinarum ſcripturarum non fuiſſe ignorari. Si
 Iſidorus term. 5. de Aſſumptione de Dei-
 para agens: *Vnum*, inquit, *perfecto ſcimus, quia*
omnis eſt vita, & *aſſu intentio ſuit ſermom Da-*
mnico, ad que probat, quia corpore; inquit, *erat*
in domo parentum, ſpiritus in illo diuina ſpecula-
tionis intuitu, ſine præiudicio alicuius irreprehen-
ſibiliter viuens orabat, legebat forſitan diuine
ſcriptura teſtimonia ad illud ineffabile ſacramen-
tum, quod in ea gerebatur ſine dubio pertinentia;
eſt ut modis erat illud Moysi. Propheta; inquit,
ſuſcipi abſit Deus de fratribus veſtris, tanquam mo-
ipſum audieris, & *illud, Non auferretur ſceptrum*
de Iuda; & *illud, Balaam, Orietur ſtilla ex loeb*
& exurge homo de Iſrael; & *Iſaia: Ecco Virgo*

concipiet, & *pariet filium*; & *Egredietur virga*
de radice Ieſſe, & *ſus de radice ejus*, & *Psalm. Pſal. 86*
 (ex verſione, quam legit Ambroſius in orat.
 de obitu Satyri fratris.) *Maier Sion dice: homo,*
 & *homo natus eſt in ea*, & *ipſe fundauit eam*
Altiſſimus, & *Iſa. Puer natus eſt nobis*, & *ſilius Iſa.*
datus eſt nobis, ſic Iſidorus.

BONUM EXEMPLUM EX DEI-
 para virtutibus micare.

32 **I**nter præcipuos virtutum effectus meritò
 connumeratur bonum, quod ab illis pro-
 manat exemplum, quo viri ſancti bonus Chri-
 ſti odor, ut ait Apoſtolus, effecti alios mirifi-
 cè ædificant, recreant, & ad diuinas laudes, ea-
 rundemque virtutum imitationem inflam-
 mant. Hinc eſt illud, quod initio hujus capituli
 dicebamus, ex Virgine beatiffima omni ſan-
 ctitate exornata, veluti ex diuino throno ful-
 gura virtutum longè lateque coruſcare; *cujus*
virtutibus propter radiantium virtutum ex-
empla cunctas illustrat Eccleſias. Propter mul-
 tiplicem igitur virtutum ſuarum exemplum,
 ſeu odorem fragantiſſimum, præſertim ora-
 tionis, mortificationis, cæterarumque o-
 mnium, quibus alios ſuo exemplo ad pieta-
 tem excitabat, eadem Deipara meritò de ſe
 dicebat Eccleſiaſt. 2. 4. *Sicut cinnamomum,*
 & *balaſamum aromatizans odorem adu, quaſi myr-*
rha electa deis ſuauiſſimam odoris, & *quaſi ſtorax*
 & *Galbanus,* & *ungula,* & *gurgula,* & *quaſi liba-*
nus non inciuſus vaporant habitationem meam &
quaſi balaſamum non mixtum odor meus: *Ego*
quaſi Terebinthus extendi ramos meos, & *rami*
mei honoris, & *gratia, ego quaſi vitis fructificauit*
ſuauiſſimam odoris, & *ſores mei fructus honoris,*
 & *honestate*. De hoc agens Bonauentura in
 ſpeculo cap. 7. *Odor*, inquit, *Mariæ ſua ſicut*
cinnamomum in cortice conuerſationis, ſicut bal-
ſamum in ueritate deuotionis, ſicut myr-
rha in amaricatione caſtigationis, ſicut quoque
odor Mariæ ſicut cinnamomum in actione, ſicut
balaſamum in contemplatione, ſicut myrtha in
paſſione. *Operè diuine, qua tam plena ſuit odori-*
fero Spiritus ſancti balaſamo, ut ait Bernardus ſu-
per illud Spiritus ſanctus ſuperueniet in te. hæc
ille.

Idem in ſpeculo cap. 5. *Balaſamum*; inquit, *balaſamum*
Mariæ eſt unctio gratiæ, qua Maria copioſiſſime non mix-
eſt in ſiſa, unde Bernardus loquens de verbo *Et*
illo Spiritus ſanctus ſuperueniet in te, ait, Breuiter
Bernardus
ſum.

B. Virgo
propter o-
dores vir-
tutum ſua-
rum eſt
balaſamum
aromati-
zans.
Eccleſ. 2. 4.

Bonauent.

Bernard.

Quid ſe
balaſamum
Bernard.

ait, Pretiosum illud balsamum tanta sibi copia, tantaque plenitudine influet, ut copiosissime effluat circumquaque. hæc Bonau. Cæterum cur Deipara in dicto c. 24. Eccles. Balsamo, ac Terebintho comparetur, aliqui afferemus, nam de myrrha supra in hoc ipso capite, & de Viti c. 8. jam diximus.

Plinius.

Et quod spectat ad balsamum, nonnulla quæ ad rem nostram faciunt ex Plinio libro 12. naturalis historię cap. 5. ejus planè verbis delibemus, quo melius intelligatur, quare balsamo Deipara affimietur: Omnibus inquit Plinius, odoribus præfertur balsamum uni Terrarum Judææ concessum, quondam in duobus tantum hortis; utroque regio. Scruere in eandem arbusculam Judæi, sicut in vitam quoque suam; Contra defendere Romani, & dimicatum pro frutice est. Seniq; nunc eam fiscus, nec unquam fuit numerosior, aut procerior. Inciditur vitro, lapide, offe sine cultellis, ferro lædi vitalia odit, emoritur protinus. Succus è plaga manat, quem opobalsamum vocant, suauitatis eximie, sed tenui gutta in musto candida, subscit, deinde simulq; durefcit è translucento. Vitatur oleo rosæ; Cypri, lentisci, & aliarum quarundam fruticum; & melle mutatum statim contrahit muscas. Summa probatio syncreti est, ut lac coagulet, in veste maculas non faciat. hæc Plinius.

Ex quibus omnibus multa Deiparæ congruunt, quæ ejus præstantiam expriment. suppono enim balsamum ex Bernardo, & Bonauentura citatis, Spiritus sancti gratiam, & virtutes diuinitus sanctissimæ Virgini infusas significare. Et primò quidem balsami odor suavissimus virtutum Deiparæ præcipuam fragrantiam indicat, quæ omnes recreat, & suo exemplo ad eundem post Christum sponsum excitat, ita ut ei dicere possimus illud Cantic. In odorem unguentorum tuorum curremus; ideoq; ex persona Deiparæ in hac, quam ex Ecclesiastico 24. citauimus sententia pronunciat: Sicut balsamum aromatizans odorem dedi. Quam in re illud peculiare balsami oleo odorato inest; quod virtutem quandam masculam, & fortem, cuiusmodi erant Deiparæ virtutes, non autem mollem, & effemina- tam significet; nam balsamum veluti nobile, ac generosum reliquis unguentis præstans vitis adhiberi solebat, foeminis verò magis congruebat Amomum Assyrium, aliq; id genus delicata unguenta, quibus Regibus Assyriorum,

Eccles. 24.

Virg. eel. 3.
Assyrium
vulgo na-
scitur A-
momum.

quorum notiffimuse est luxus, utebantur: idque satis exprimit Martialis lib. 14. Epigram. 54.

Balsama me capiunt, hæc c. sicut unguenta vultu Delicias Nini vos redolere nurus.

33. Secundò, Balsamum olim uni Judææ, nulli præterea Regioni erat concessum, quod non tantum Plinius, sed etiam Justinus libro 36. Strabo libro 16. Solinus capite 30. affirmant. nam ex Josepho libro 8. Antiquit. c. 5. fertur Regina Saba balsami radicem Salomoni dono dedisse, & ideo in sola Judæa reperiri, ut propterea ex Plinio loco citato Pompejus deuicta Judæa balsami arbusculam in triumpho duxerit, & Vespasiani Imperatores iterum ipsam Comam Judæa vastata attulerunt, quo tempore Iudæi ne in potestatem Romanorum veniret, eam protius excindere sunt conati, ut diximus ex Plinio, nisi Romani eam armis seruassent, quare Virgilius in a. Georg. referens tuas cuique regioni datas arbores, sic de balsamo cecinit:

Diuisæ arboribus Patriæ: sola India nigrum Fert Ebanum, solis est thuræa virga Sabæis. Quid tibi odorato referam sudantia ligno

Balsamaq; & baccas læper frondētis acanthi?

At verò circa Christi aduentum videtur balsami frutex multus in locis propagatus; nam Dioscorides, qui circa Christi tempora claruit, & Auicenna in Aegypto eam nasci testantur, quibus consentit Burchardus in descriptione Terræ sanctæ, parte secunda, capite quarto, ubi inter Heliopolim, & Babyloniam medio ferè loco à se visum refert hortum balsami, qui nisi irrigetur aqua ex fonte, in quo Deiparadum in Aegypto maneret, filium lauit, fructum minimè edit. Solinus verò ait: Balsami lucos deuicta Judæa ita propagatos, ut jam latissimè, inquit, colles sudent balsama. Strabo in maritimis Sabæorum syue stre balsamum ori-ri tradit. & Pausanias in Bœothicis libro 9. in Arabia balsami arbores ponit: ex India verò Occidentali nostro seculo magnam balsami copiam aduehi nemo ignorat. Hoc autem in Deiparam optime quadrat, quæ prius uni nota Judææ, coruscante per uniuersum orbem Euangelio, magno fidelium prouentu in uniuersum orbem prædicata cunctas partes illustrat Ecclesias, suoque odore omnes reficit.

Tertiò, quod balsami arbor non cultro seruo, sed ostro, ac lapideo, & vitro incidatur; & ut quidam dicunt, ea parte, quæ respicit solem,

Martial.

Plinius.

Strabo.

Solinus.

Josephus.

de Antiq.

Virgilius.

Post Christi aduentum.

lib. 12. cap. 5.

fructus propagatus.

Dioscorides.

Auicenna.

Burchardus.

Solinus.

Strabo.

solem, inde verò fiat balsamum candidum, quod deinde rubescit. & durefcit hoc etiam Deiparæ aptari potest. quæ Christum solem iustitiæ aspiciens, eumque penitus in se excipiens, non ferri materialis sectione, sed filij compassionem; qui lapis est angularis, & speculum sine macula vitreum, verisq; ossibus constabat. transfigebatur, mittebatque non sanguinem, sed lacrymas, & affectus candentes puritate, rubentes verò charitate, quorum meritum lucidissimum nullo vnquam tempore mollitiæ euanescebat, sed durum, ac firmum stabat.

34. Quarto, balsamum Deiparæ nulla admixtione olei, vel mellis est vitiatum, quod Eccl. 24. ex persona eius dicitur illis verbis: *Et quasi balsamum non mixtum odor meus;* hoc autem Bona uentura in speculo B. Virg. cap. 5. eleganter explicat: *Balsamum, inquit, misceri solet, & vitari melle, vel oleo, sed certè balsamum spiritus sancti in Maria non fuit mixtum, quia nec Melle carnalitati, & mundana consolationis, nec oleo vana laudis, & adulatiõis fuit vitiarum, sed vera, & pura Maria gratia fuit.* hæc Bona uentura.

Quinto Pausanias in Bæoticis lib. 9. scribit in Arabia plurimas vipersas sub balsami arboribus latitare, easque sub illis commorantes balsami partem venenum amittere: ipsarum item morsus ob id esse innoxios. At vero præsidio Deiparæ, quæ est mysticè balsami arbor dæmonibus per serpentes significatus venentis admittit, ne eorum morsus, & nefariæ, quas immittunt, suggestiones, Deiparæ deuotis nocent.

Quod autem pertinet ad Terebinthum, eius fructus ex Plinio libri 3. cap. 6. *Cum vite maturefcit, non grandior sub odore iucundior, in Macedonia breuis arbor, atque fruticosa, in Damasco Syria magna, eximia, ac nigri splendore.* Floræ racemosus olivæ modo, sed rubens: folia densa, & ex libro 14. capite 20. *Optimam, tenuissimamq; resinam fundit.* hæc Plinius. Quocirca eum Deipara Eccl. 24. ait: *Se instar Terebinthi ramos suos honoris, & gratia extendere,* hæc similitudine indicat ex Hugone in caput illud Eccl. 24. *Se operum exempla ad umbram refrigeri faciendam, & contra aestum libidinis extendere, quibus in presenti gratiam, & in futuro honorem sua intercessione conferat.* sic ille. & hæc Deiparæ exempla sunt virtutum eius odor (vt de Terebintho dicebat Plinius) longè incun-

dissimus, nam vt rectè Bernardus apud Bona uenturam in speculo cap. 8. *O magna, inquit, ô pia, ô multum laudabilis Maria, tu nec nominari potes, quin accensus, nec cogitari quidem, quin recrees affectus diligentium te. Tu nunquam sine dulcedine diuinitus tibi insita pia memoria portus ingredieris.* hæc Bernardus. & Carthusianus in Eccl. 24. idem repetit. & hæc de Terebinthi symbolo. Reliqua enim, quæ de hæc arbore tradit Plinius facile ex iis, quæ de Virgine sanctissima alibi diximus, eidem aptari possunt.

35. Barundem] Deiparæ virtutum fragrantia significatur Cant. 3. illis verbis: *Qua est ista, qua ascendit per desertum sicut virgula sumi ex aromatibus myrrha, & thuris, & uniuersi pulueris sagmentari;* in thure enim, oratio sursum ascendens, sicuti in myrrha amara, carnis mortificatio, insuauis illa quidem, sed contra vitiorum putredinem appime utilis, quæ orationem, vt hæc sit efficacior, comitari debet, adumbrantur: in reliquo vero puluere pigmentario non modo virtutum omnium vniuersitas, quæ in Virgine erant, designatur, verum etiam ne minutissimos quidem virtutum actus in Virgine desideratos ostendit, cum eois, qui in spiritualibus ditescere satagit, negligere non debeat. Hæc perro virgula in celum recta ascendebat, quia in Deum Virgo sanctissima semper erat intenta, virtutibus quoque redolens tanquam aromatibus in paluere redactis in charitatis igne positis, circumstantes mira odoris suavitate repleuit.

Hanc virgulam sumi ex aromatibus myrrha, & thuris Sophronius sermone de Assumptione explicans verba illa Cantico- rum: *Qua est ista, qua ascendit, &c.* ex persona superiorum Civium hæc admirantium existimat, reddiq; rationem cur Deipara sic exprimator: dicta *hæc inquit,* quasi virgula sumi quia gracilis, & delicata, quia diuinis extenuata disciplinis, & concremata intus in holocaustum incendij pii amoris & desiderio charitatis. Vt virgula, inquit, sumi ex aromatibus nimirum quia multis repleta est virtutum odoribus, manans ex ea fragrabat suavissimus odor, etiam Angelicis spiritibus. hæc Sophronius. Et Bernardus homilia tertia super missus est, eundem Cantico- rum vesiculam de sanctissima Virgine Maria ab ipsis Angelis pronunciatum meditari ante Incarna-

tionem: Nam cum esset, inquit, Rex in accubitu suo nardus Virginis deit odor suum, & ascendit in conspectu gloria eius fumus aromaticus, & inuenit gratiam coram oculis Domini, clamantibus, qui circumstabant; Quia est ista, que ascendit per desertum sicut virgula fami ex aromaticis myrrha, & thuris. sic Bernardus.

Cant. 3.

Pet. Dam. 35

Quare Petrus Damianus sermo de Assumptione explicans hanc eadem virgulam ex aromaticis myrrha, & thuris: In myrrha, inquit, continentiam, in thure deuotionem intellige. & mox: Hæc sunt duo, quæ virginalem substantiam totam circumdantem virtute, continentia scilicet, & deuotio, quorum alterum carnem, alterum Genitricem Domini singulariter consecrarent. & infra: Vniuersus puluis pigmentarius in Virgine coniectus est, quia in ea virtutum conuentus reuerendum sibi thalamum consecrauit, & si ceteris per partes spiritus affuit; Maria tamen tota plenitudo gratia superuenit. Nec integra fuerunt in ea species, scilicet pigmentorum aromaticum, sed in subtilissimum puluerem comminuta, quia ipsa est, quæ fortioribus tribulantium malleis suppressa vidit suum & Dei filium affigi cruci, militari lancea perforari, inter duos latrones positum expirare hæc Petrus Damianus.

Vniuersus puluis pigmentarius B. Virginis virtutes significat. Alia explicatio pulueris pigmentarij.

Eccl. 24. Per odorem aromaticum virtutes significantur. Cant. 1.

2. Cor. 2. 1. Cor. 4. & 11.

Merito igitur, ut dicebamus, Eccles. 24. virtutum eius odor comparatur cinnamomo, balsamo, myrrha, aliisque rebus aromaticis, & odoratis, quoniam Deipara præclaro virtutum suarum exemplo veluti odore suauissimo alios confortat, & ad currendum in via Domini excitat, iuxta illud Cant. 1. ex persona fidelium: In odorem unguentorum tuorum curramus: si enim Apostolus de se ipse merito dicebat 2. Corint. 2. Christi bonus odor sumus Deo. & 1. Cor. 4. & 11. Imitatores mei esote sicut ego Christi; quanto maiorem odorem de se effundebat Virgo, & quanto præclariora ad imitandum exempla ab ea desumere possumus, quæ Christo in gratia, ac virtutibus ab eodem ei collatis, quam simillima præ omnibus fuit, ipsamque tanquam spirituales eius filia, misericordiam in superstitiabilibus donis exprimebat: sicuti ex altera parte Christus eidem erat in carne, quam ab ea tanquam à matre acceptam, simillimus, eamque tanquam naturalis eius filius ad viuam referebat.

37 Quocirca seipsam appellat Hortum sponsum, & areolam aromaticam, quasi omnium virtu-

tum odoramentis confitam, ad quam Verbum æternum in sua incarnatione descendit; sic enim legitur Cant. 5. Dilectus meus descendit in hortum suum ad areolam aromaticam, ut pascaur in hortis, & lilium colligas.

Propterea Deipara appellatur etiam ager plenus Gen. 27. ex quo odor suauissimus manabat, ideo Sophronius sermo de Assumpt. agens de B. Virgine: De isto, inquit, ventris Agro Patriarcha Isaac longe odorans utebat: Ecce odor filij tuus sicut odor agri pleni, cui bene dixit Dominus. & rursum: Et bene, inquit, ab Isaac plenus ager dicitur, quia plena gratia virtutum Maria Virgo pronuntiatur, de cuius viro credentibus fructus vita affuit, & nos omnes, inquit Evangelista, ac eius plenitudine accepimus. hæc Sophronius. Et Bonauentura in Speculo ca. 7. Sicut ager, inquit, plenus odoriferarum specierum odoribus; sic Maria plena est odoriferis speciebus. De hac plenitudine accipiamus, quod legitur in Genesi: Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni, cui benedixit Dominus. Agri iste est Maria: in qua iherosolus Angelorum, innotius Dei Patris absconditus est Felix qui vendit omnia, & emiit Agrum istum: huius agri pleni plenus odor est plena Maria fama plenus honor. sic Bonauentura Idem cap. 8. probat Deiparam esse celeberrimam, & vniuersis virtutibus dominatissimam, ac famosissimam. hæc: Tu bene signata es per illam Ruth, de qua legitur: Sic exemplum virtutis in Egerata habet celebris nomen in Bethleem, ut est in Ecclesia. O celeberrimi nominis Maria, quomodo posses nomen tuum non esse celebre, quia etiam deuote nominata non potes sine nominis uirtute? testatur tuus Bernardus dicens: Magna o pia, o laudabilis Maria: tu nec nominari potes, quam accendas: nec cogitari quidem, quin recrees effectus dilectum te. Tu nunquam sine dulcedine uirtutis tibi insita pia memoria portas ingredere Maria ergo, Eratres, optime signata est per illam famosissimi nominis scæminum iudith, de qua scriptum est: Hac est in omnibus famosissima, quoniam timentat Dominum ualide, nec erat qui de illa loqueretur uerbum malum: Famosa quidem est Maria propter uirtutes & exempla sua tam laudabilia: Famosior autem propter misericordiam, & beneficia sua tam inenarrabilia: Famosissima uero propter gratias, & privilegia sua tam mirabilia. Quid enim mirabilius quam esse Matrem, & Virginem, & esse Dei matrem? Quid autem mirum, si Maria de tantis millibus misericordiarum sua

B. Virgo 1. ager plenus. Cant. 5. Dilectus meus descendit in hortum suum ad areolam aromaticam, ut pascaur in hortis, & lilium colligas. Gen. 27. ex quo odor suauissimus manabat, ideo Sophronius sermo de Assumpt. agens de B. Virgine: De isto, inquit, ventris Agro Patriarcha Isaac longe odorans utebat: Ecce odor filij tuus sicut odor agri pleni, cui bene dixit Dominus. & rursum: Et bene, inquit, ab Isaac plenus ager dicitur, quia plena gratia virtutum Maria Virgo pronuntiatur, de cuius viro credentibus fructus vita affuit, & nos omnes, inquit Evangelista, ac eius plenitudine accepimus. hæc Sophronius. Et Bonauentura in Speculo ca. 7. Sicut ager, inquit, plenus odoriferarum specierum odoribus; sic Maria plena est odoriferis speciebus. De hac plenitudine accipiamus, quod legitur in Genesi: Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni, cui benedixit Dominus. Agri iste est Maria: in qua iherosolus Angelorum, innotius Dei Patris absconditus est Felix qui vendit omnia, & emiit Agrum istum: huius agri pleni plenus odor est plena Maria fama plenus honor. sic Bonauentura Idem cap. 8. probat Deiparam esse celeberrimam, & vniuersis virtutibus dominatissimam, ac famosissimam. hæc: Tu bene signata es per illam Ruth, de qua legitur: Sic exemplum virtutis in Egerata habet celebris nomen in Bethleem, ut est in Ecclesia. O celeberrimi nominis Maria, quomodo posses nomen tuum non esse celebre, quia etiam deuote nominata non potes sine nominis uirtute? testatur tuus Bernardus dicens: Magna o pia, o laudabilis Maria: tu nec nominari potes, quam accendas: nec cogitari quidem, quin recrees effectus dilectum te. Tu nunquam sine dulcedone uirtutis tibi insita pia memoria portas ingredere Maria ergo, Eratres, optime signata est per illam famosissimi nominis scæminum iudith, de qua scriptum est: Hac est in omnibus famosissima, quoniam timentat Dominum ualide, nec erat qui de illa loqueretur uerbum malum: Famosa quidem est Maria propter uirtutes & exempla sua tam laudabilia: Famosior autem propter misericordiam, & beneficia sua tam inenarrabilia: Famosissima uero propter gratias, & privilegia sua tam mirabilia. Quid enim mirabilius quam esse Matrem, & Virginem, & esse Dei matrem? Quid autem mirum, si Maria de tantis millibus misericordiarum sua

sua beneficijs famosa est in mundo, quæ tam famosa est de unico beneficio circa Theophilum exhibitæ ait Bernardus; Famosum summa tuæ benignitatis testimonium est, per te restauratus Theophilus, o Maria. hæc Bonaventura.

Quod si odorem fructus huius agri pleni ad Christum cum Bernardo homil. 3. super missus est referre velimus, id quoque in Virginis laudem, quæ est ager, ubi hic fructus odoriferus ortus est recidere certum est. Quare Bernardus loco citato loquens cum Virgine: Benedictus, inquit, fructus veniritus, benedictus in odore, benedictus in sapore, benedictus in specie: Huius odoriferi fructus fragrantiam sentiebat qui dicebat: Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni, cui benedixit Dominus. An non verè benedictus, cui benedixit Dominus? sic Bernardus, cui consonat Bonaventura in speculo B. Virginis, capite 5. ubi agens de odore Christi, qui est fructus ventris Deiparæ, sic ait: Iste quoque fructus odore incundus est devotis animabus, quod bene senserat beatus Ioannes Apostolus, qui Domino dixit: Odor tuus in me concupiscens excitaui aternas: o anima si odorem huius fructus sentires, nonne post ipsum curveres? sicut dicitur Canticorum 1. Curremus in odorem unguentorum tuorum: hæc Bonaventura, qui in eodem speculo cap. 14. citat, & sequitur Bernardum in explicatione odoris agri pleni.

CHRISTVS DOMINVS EX VIRGINE Deipara tanquam ex suo throno procedens, fulguris, vocis, & tonitruus appellatione aptè potest intelligi.

38 Possumus & tertiam subiungere explicationem, ut per tria illa, fulgura scilicet, voces, & tonitrua, quæ de throno procedebant, intelligamus ipsum Christum ex utero matris tanquam de throno procedentem; Christus enim fulgur, & vox, & tonitruum appellari potest Neque id mirum videri debet, si attendamus Viginem sanctissimam sub typo nubis, vnde fulgura, & tonitrua existunt mystice interdum significari: nam & ipsa, ut cap. 3. probavimus, Isai. 19. Nubis leuis, & Eccl. 24. Columna nubis, & Psalm. 77. Nubes dicitur Quare Methodius oratione in hypantem Domini Deiparæ partum virginium, & clarissimum fulgurationis metapho-

ra exprimens: Fulgurasti, inquit, o Genitrix, suavia nobis dona producens, fulgurasti luminis solaris ardentissimis facibus ferventissimæ nempe dilectionis astu, quod ante principium conceptum fuerat in sine pariens, palam faciens occultum easenus sacramentum, ineffabilem invisibilibus patris filium, pacis sequestrum, & admirabili quodam modo omni brevitæ minorem factum, ita Methodius. Epiphanius verò sermo de laud. Virg. Ave, inquit, gratia plena multis virtutibus excornata Virgo in lampade gestans lucem inextinguibilem sole splendidiorem & iterum: O Beata, inquit, Virgo, nubes es lucida, quæ fulgur lucidissimum ad illuminandum mundum deavixisti Christum, Nubes cælestis, quæ tonitruum Spiritus sancti in se ipsa reconditum reduxit in mundum, & imbrem Spiritus sancti in universam terram ad producendum fidei fructum cum impetu demisit: hæc Epiphanius.

39. Sed age videamus quomodo Christus Dominus sub fulguris, vocis & tonitruus appellatione intelligatur. in primis Christus lux est mundi, & veluti fulgur coruscans, simul etiam Verbum est Patris, & tonitruum, quo demonis potentia terribiliter ad nihilum est redacta, quod breviter sic demonstratur. Christus, inquam, est lux vera, quæ illuminat omnem hominè venientè in hunc mundum. & est lux mundi, ut ipse dicebat Ioan. 8. & Hebr. 1. Qui cum sit splendor gloria, & Sap. 7. Candor est lucis aternæ: ideo Luc. 1. in Cantico Zachariæ Christus veluti splendidissimus oriens ex alto, dicitur illuminare his qui in tenebris, & in umbra mortis sedent, ad dirigendos pedes nostros in viam pacis. H. 62. Propter Ierusalem non quiescã, donec egrediatur ut splendor iustus eius, & saluator eius ut lampas accendatur; & quidè de incarnatione hunc locum intelligit Cyrillus Alexand. lib. 10. in Isaiam: Salutare, inquit, Dei quid aliud, quam Verbum Patris, qui ob salutem humani generis carnem assumpsit? ita namq; per Isaiam ait, Videbunt genitricem iustisam meam, & salutare meum sicut lampas accendatur. hæc ex Cyrillo. Et quod magis ad rem nostram facit, alij ex hebraeo legunt: Donec egrediatur sicut fulmen iustus meus. Sanè Christus lumen est cælestis Ierusalem indeficiens. Propterea Ioannes in Apocal. 21. Illa cælestis Civitas non eget, inquit, sole, neque luna, ut luceant in ea, nam claritas Dei illuminavit eam, & lucerna eius est Agnus.

40. At beata Virgo hanc lucem peperit ideo figuratur in Esther 10. ubi sic legitur. Partus B. Virgo

Epiphanius

Christus fulgur & lux mundi

Ioan. 8. Hebr. 1. Sap. 7. Luc. 1.

Isa. 62.

Cyrrillus Alex.

Isa. 62.

Apoc. 21.

Esther 10. Partus B. Virgo